

De economische crisis heeft Nederland nog altijd in zijn greep. Hoewel het dieptepunt achter de rug lijkt, heeft de financiële tegenslag een omslag in de manier van denken en werken in gang gezet. Zeker binnen de IT-branche. Dat vindt in ieder geval Eric ten Harkel, directeur van softwareontwikkelaar COOLProf's. Software Release Magazine reisde af naar Oude Wetering en sprak met Ten Harkel over ontwikkelingen in de IT-branche, over verantwoordelijkheid die softwarebouwers hebben en de manier van werken die hijzelf hanteert binnen zijn bedrijf.

‘Economische crisis zet IT op zijn plek’

Eric ten Harkel over ontwikkelingen in IT

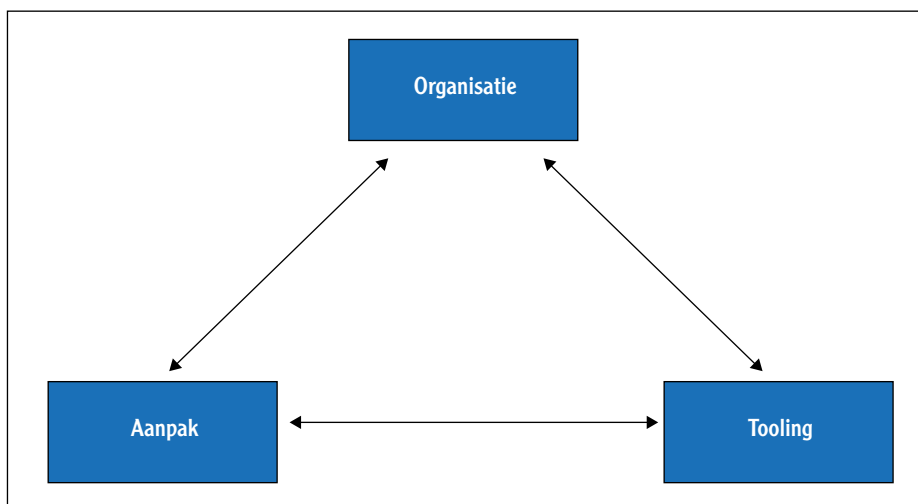
Eric ten Harkel heeft een duidelijke visie op de manier waarop de IT-branche de afgelopen jaren gewerkt heeft. Hij vindt dat er te lang is voortgekabbeld op aloude manieren van werken en dat heeft invloed gehad op de software die geleverd is. “Terugkijkend hebben we er met zijn allen een zootje van gemaakt. We hebben te vaak, te duur en te laat slechte software opgeleverd en dat is toch iets dat we absoluut niet willen, lijkt me”, steekt hij van wal.

Dat lijkt een harde en kritische noot die Ten Harkel kraakt, maar de omstandigheden die de tijd met zich mee heeft gebracht, hebben voor een kentering gezorgd. “Veel bedrijven

werkten op basis van uurtarief. Een aantal ontwikkelaars werd op een project gezet en daar werd eigenlijk nauwelijks naar omgekeken. De resultaten waren een beetje van ondergeschikt belang, want de klant betaalde toch wel. ‘We sturen een groot aantal mensen naar binnen en dan zien we wel wat er wanneer uitkomt’, was een beetje de gedachte die leefde. Door de economische crisis zijn we van die benadering afgestapt. Noodgedwongen. De aandacht richt zich weer op de klant. We zijn teveel bezig geweest onze mensen aan het werk te houden in plaats van het probleem van de klant op te lossen.”

Arjen van den Berg
is eindredacteur van
Software Release Magazine.

Organisatie, aanpak en tooling zijn niet los van elkaar te zien.

Eric ten Harkel: "We hebben te vaak, te duur en te laat slechte software opgeleverd en dat is toch iets dat we absoluut niet willen, lijkt me."

Daarbij was volgens Ten Harkel de toegepaste techniek vaak leidend, terwijl hij vindt dat er meer factoren bepalend moeten zijn in een project. Het moet volgens hem een samenspel zijn tussen een goede organisatie, de juiste aanpak en methode en daarop afgestemde tooling. "Vooral de tooling heeft veel te veel aandacht gehad. We hebben ons te veel gericht op het binnenhalen van de nieuwste ontwikkeltools, terwijl de andere twee peilers die ik belangrijk vindt ondergesneeuwd raakten", legt hij al wijzend op een schematische weergave daarvan uit.

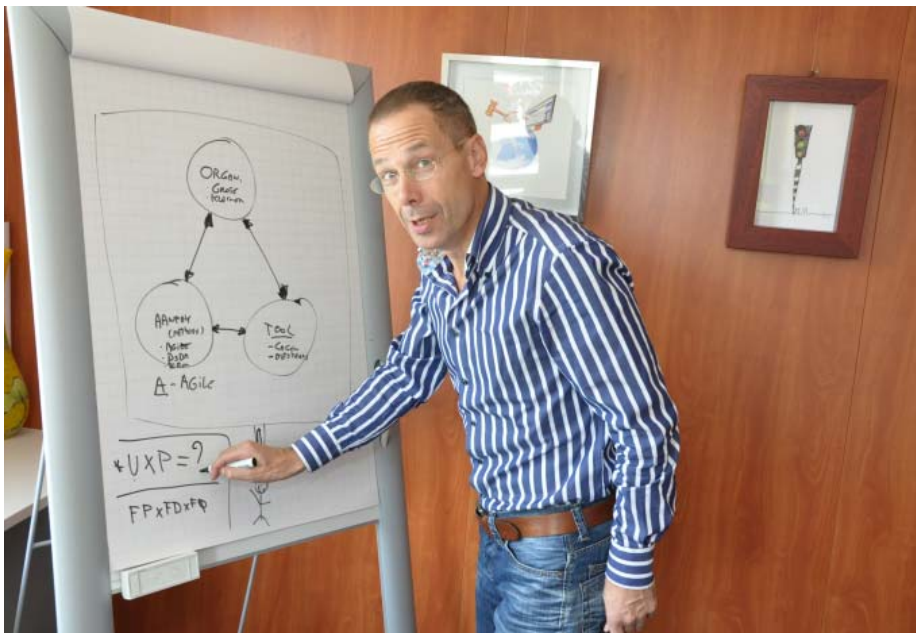
Werkwijze

COOLProfs werkt sinds het bedrijf in 2000 is gesticht met CA Gen om software te bouwen. Ruim een jaar geleden heeft het softwareontwikkelbedrijf ook de tools van Outsystems omarmd. Binnen het bedrijf wordt gewerkt volgens een eigen implementatie van de DSDM (Dynamic Systems Development Method) methode. Dit is een flexibele methode om software te ontwikkelen. De ontwikkeling van IT-systemen wordt vastgelegd in een raamwerk van een tijdsplanning. De duur van een project en de recourses staan van tevoren vast. De specificaties kunnen in de loop van een

project variëren. Een werkmethode die volgens Ten Harkel prima werkt. "In grote projecten (met Mainframe of Unix als doelomgeving) gebruiken we de Ca Gen tools op een DSDM-manier. Ik verwacht dat de projecten de komende tijd wel kleiner zullen worden. Daar is meer vraag naar. In kleinere organisaties (met veelal .NET als doelomgeving) gebruiken we de tools van Outsystems, maar nog altijd volgens dezelfde aanpak. Geen kostenberekening op basis van uurtarieven van de ontwikkelaars, maar een kostenraming op basis van 'fixed price', 'fixed quality' en 'fixed date'." Een flexibele manier van werken en veel verantwoordelijkheid voor zowel ontwikkelaar als klant. "Soms laten wij onze beloning zelfs afhangen van de resultaten die met de applicatie worden gehaald", spreekt Ten Harkel zelfverzekerd.

Als voorbeeld noemt hij een project waarbij zijn bedrijf voor een startende ondernemer de bedrijfsarchitectuur heeft gebouwd. "Het probleem voor een startend bedrijf is dat er niet veel geld is om de IT-omgeving te laten bouwen. Zeker niet in deze tijd. Wij hebben toen gezegd: 'We bouwen de applicatie en krijgen dan betaald per verkocht product'. Wij nemen daarmee een risico, maar het zorgt er ook voor dat de relatie die je hebt met de klant anders wordt", legt Ten Harkel uit. Ook op technisch gebied heeft de softwareontwikkelaar een mening over de manier waarop een ontwikkelaar kan werken. Het met de hand schrijven van vele regels code is volgens hem een achterhaald principe. "Daar geloven wij niet meer in. Code genereren moet meer gedaan worden. Dat levert kwalitatief veel betere code op. Het mag dan misschien niet zo elegant zijn, maar

'We bouwen de applicatie en krijgen soms betaald per product. Daarmee nemen we een risico en het verandert de relatie die we met de klant hebben.'

Eric ten Harkel illustreert zijn mening over softwareontwikkeling aan de hand van een schematische weergave van de werkwijze die hij hanteert.

dat interesseert me echt weinig. Het gaat om de resultaten.”

Architecture-agile

Ten Harkel gelooft heilig in een agile-manier van werken. Alleen vindt hij dat er nog iets aan toegevoegd moet worden. De systematiek, daar staat hij volledig achter, maar er mist volgens hem nog iets. “Ik spreek liever van A-Agile. Die eerste A staat dan voor Architecture. Voordat je ergens aan begint, moet je namelijk eerst architectuur hebben. Het grote geheel moet staan en dan ga je je project invullen. Ontwikkelaars denken te weinig in het grote geheel. De samenhang in het systeem is er vaak niet.”

Agile werken heeft volgens Ten Harkel een aantal voordelen. Het belangrijkste ligt volgens hem op het psychologische vlak. “Omdat er steeds iets afgeleverd wordt, is de zichtbaarheid van het resultaat groter. De zicht-

baarheid maakt dat iedere betrokkene zich veel meer verantwoordelijk voelt voor het eindresultaat. Steeds is er een klein deel af en langzaam vormt zich het grote geheel. Hoe groter het project is en hoe langer het duurt voordat er resultaten zichtbaar worden, des te minder verantwoordelijk mensen zich voelen.” Deze theorie ondersteunt Ten Harkel met twee formules, die hij op zijn flap-over

‘We moeten niet vergeten dat we vooral plezier in ons werk moeten hebben en meer feestjes moeten vieren’

schrijft. “Als je vreugde deelt, wordt het meer, als je zorgen deelt, worden ze minder. Eigenlijk heel simpel”, legt hij uit.

Het managen van projecten is volgens Ten Harkel een kwestie van verantwoordelijkheden delen en nemen. De directeur van COOLProf's kent ook methoden die hij daarom alleen al verafschuwt. Als voorbeeld noemt hij meteen de zogenaamde Prince-methode. Dit is een projectmanagement methode die volgens hem stijf staat van beschrijvingen van processen en een stroom aan regels en controls. Het is een strakke methode waarbij de projectmanager van begin tot eind de touwtjes stevig in handen

heeft. “Dit soort werkwijzen zou je wat mij betreft moeten afschaffen. Het is een methode om juist géén verantwoordelijkheden te nemen. Als het project dreigt mis te lopen, wordt er gauw een uitzonderingsrapportage geschreven. Zo kan ik het ook. Dat werkt toch niet als je software ontwikkelt.”

Ten Harkel vindt dat het bouwen van software veel te ingewikkeld is gemaakt. Zowel op het gebied van het managen van projecten als de technische uitvoer daarvan. “We kennen allemaal de spaghetti van code die als een wirwar door het hele systeem gevlochten zit. Tegenwoordig bouwen we ook nog eens allemaal webservices dwars door elkaar heen. Daardoor hebben we nu de gehakballetjes toegevoegd aan ons systeem en is het overzicht zoek. We moeten er juist aan werken de eenvoud weer terug te brengen.”

Daar ligt volgens hem een taak voor het onderwijs. Daar moet de basis liggen voor een cultuuromslag van IT-ers. “Er zou bij de opleidingen meer aandacht moeten zijn voor de manier waarop organisaties in elkaar zitten. Er moet niet teveel nadruk op de techniek liggen,” vindt hij. Toch zijn het vooral jonge IT-ers die hij het liefste aanneemt als er een vacature is binnen zijn bedrijf. “Dat lijkt dan misschien een beetje tegenstrijdig, maar ik heb inderdaad liever jonkies in mijn bedrijf. Ze zijn na hun studie technisch redelijk begaafd en weten hoe verschillende tools en systemen werken. Alleen moeten wij ze nog leren hoe ze in een organisatie moeten werken. Maar die uitdaging gaan we graag aan.”

Tot slot vindt Ten Harkel dat het plezier in het werk van softwareontwikkelaar weer de boventoon moet voeren. Wie het kantoor in Oude Wetering binnenloopt en plaatsneemt in de vergaderruimte, kan de humoristische prenten aan de muur niet missen. Van elk afgerond project laat COOLProf's een illustratie maken die bij oplevering feestelijk wordt overhandigd aan de opdrachtgever. Een tweede exemplaar hangt aan de muren door het kantoor. “We moeten niet vergeten dat we vooral plezier in ons werk moeten hebben en meer feestjes moeten vieren. De illustraties zijn een leuke manier om projecten af te sluiten. En ik moet zeggen dat er hele mooie tussens hangen”, besluit Ten Harkel. «

$$\frac{V}{V} = \sqrt{V^2} \quad \text{Vreugde wordt meer als je die deelt.}$$

$$\frac{Z}{Z} = \sqrt{Z} \quad \text{Zorg delen maakt zorgen minder.}$$

De ‘wiskundige’ benadering van Eric ten Harkel.